

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою УМО

Протокол № 15 від 20 грудня 2023р.

Проректор Кириченко М.О.

Веденню дію наказом від 21.12.2023 р.

№ 07/21/722

ПОЛОЖЕННЯ

**про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та
доктора наук у**

державному закладі вищої освіти

«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

I. Загальна частина

1.1. Це Положення визначає порядок підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук (далі – здобувачі) у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (далі – Університет).

Метою розроблення та впровадження Положення є регламентація і впорядкування процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, які вступили до аспірантури і докторантури Університету.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502.), постанови Президії НАПН України від 19 жовтня 2023 р. № 1-2/12-212 та інших нормативно-правових актів.

Терміни цього Положення вживаються відповідно до законодавчих та нормативно-правових документів.

1.3. Підготовка здобувачів здійснюється в Університеті, який має висококваліфіковані наукові, науково-педагогічні кадри, сучасну науково-дослідну, експериментальну і матеріально-технічну базу та отримав ліцензію Міністерства освіти і науки України на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти.

1.4. Доктор філософії - це освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

– в аспірантурі Університету за очною (денною) або заочною формою навчання;

– поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті).

1.5. Доктор наук – це науковий ступінь, що здобувається особою на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) за науковою спеціальністю та передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв’язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані у наукових виданнях.

Підготовка здобувачів ступеня доктора наук здійснюється:

– в докторантурі Університету за очною (денною) формою навчання;

– шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту.

1.6. Підготовка аспірантів та докторантів здійснюється за рахунок:

– видатків державного бюджету (державне замовлення);

– коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав Університет на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів).

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі за очною (денною) формою навчання.

1.7. Затвердження показників прийому та випуску докторантів та аспірантів, які навчаються за державним замовленням, здійснює Президія НАПН України на підставі рішення Конкурсної комісії з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів НАПН України відповідно до «Положення про конкурсну комісію з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у Національній академії педагогічних наук України».

1.8. Державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі, між установами НАПН України. Університет бере участь в конкурсі на розміщення державного замовлення якщо на момент проведення конкурсу має ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю та сертифікат про акредитацію освітньо-наукової програми.

До загального ліцензованого обсягу зараховуються особи які здобувають ступінь вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою.

Державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук в докторантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі, між установами НАПН України, у яких діють спеціалізовані вчені ради з присудження наукового ступеня доктора наук з відповідної спеціальності.

Інформація про розподіл державного замовлення на підготовку здобувачів оприлюднюється на вейсайті Університету.

1.9. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням та вартість такої підготовки погоджується вченою радою Університету з урахуванням ліцензійного обсягу, зазначеного в ліцензії, за якою він провадить освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва та задоволення освітніх потреб аспірантів за відповідною спеціальністю.

Обсяг прийому за кошти фізичних (юридичних) осіб на відкриті конкурсні пропозиції визначається Університетом у межах різниці між ліцензованим обсягом з урахуванням його поділу за формами навчання та максимальним (загальним) обсягом державного замовлення. Цей обсяг може корегуватись з урахуванням фактичного виконання державного замовлення

1.10. Зарахування в аспірантуру або в докторантуру Університету визначаються Правилами прийому.

Зарахування, переведення за державним замовленням закінчується не пізніше 01 жовтня, за кошти фізичних (юридичних) осіб – не пізніше 30 листопада.

1.11. Після здійснення випуску і та закінчення прийому аспірантів та докторантів Університет в п'ятиденний термін подає на розгляд Конкурсної комісії з відбору виконавців державного замовлення на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у НАПН України пропозиції щодо коригування розподіленого обсягу державного замовлення.

1.12. Відповідальність за підготовку здобувачів покладається на ректора Університету.

1.13. В Університеті для координації діяльності структурних підрозділів, щодо підготовки здобувачів, забезпечення якісної реалізації освітньої програми, забезпечення належних умов ліцензування та успішної акредитації освітньо-наукових програм функціонує відділ аспірантури, який підпорядковується ректору Університету.

1.14. Для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Університет зобов'язаний отримати відповідну ліцензію МОН України.

Пропозиції щодо отримання ліцензій на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти подаються ректором Університету до науково-організаційного відділу апарату Президії НАПН України, який готує матеріали з цього питання на розгляд Президії.

До клопотання щодо отримання ліцензій додається витяг з рішення вченої ради Університету та документи, регламентовані постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності». У такому ж порядку подається клопотання про розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти.

На науковому рівні вищої освіти підготовка докторів наук в Університеті провадиться без отримання ліцензії. Відкриття докторантури здійснюється відповідно до п. 6.2 цього Положення.

У разі підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою, узгодженою між Університетом і іншим закладом вищої освіти чи науковою установою, виконання навчального плану здійснюється Університетом, а забезпечення проведення наукових досліджень згідно з індивідуальним планом наукової роботи здійснюється разом Університетом і науковою установою (або закладом вищої освіти). У такому разі під час ліцензування освітньої діяльності Університету на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю та під час акредитації відповідної освітньо-наукової програми враховуються показники спільного наукового потенціалу Університету і відповідної наукової установи чи закладу вищої освіти (зокрема показники кадрового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення).

1.15. Акредитація освітньо-наукової програми вперше проводиться, як правило, упродовж останнього року навчання першого набору здобувачів ступеня доктора філософії за освітньою програмою.

Університет у період з 01 червня по 01 серпня кожного року в електронній формі попередньо повідомляє Національне агентство про намір акредитувати освітні програми в наступному навчальному році. До 1 вересня кожного року Національне агентство складає графік прийняття заяв про акредитацію і відкриває доступ до електронного кабінету, через який Університет подаватиме відповідні матеріали для акредитації.

Під час складання графіка Національним агентством враховується кількість програм, які Університет бажає акредитувати, місце знаходження Університету, чисельність здобувачів, доступність експертів для проведення акредитаційної експертизи тощо.

Наступна (чергова) акредитація проводиться впродовж останнього року строку дії сертифіката про акредитацію або протягом строку дії умовної (відкладеної) акредитації. У разі непроведення чергової акредитації до завершення строку дії сертифіката про акредитацію чи строку дії умовної (відкладеної) акредитації така акредитація проводиться у тому самому порядку, що вперше.

Університет має право достроково ініціювати проведення чергової акредитації.

Університет подає до Національного агентства такі матеріали для акредитації в електронному вигляді, засвідчені кваліфікованим електронним підписом відповідальної особи або кваліфікованою електронною печаткою:

- заяву про проведення акредитації освітньо-наукової програми;
- затвержені в установленому порядку освітньо-наукову програму та навчальний план за цією програмою;
- відомості про самооцінювання освітньо-наукової програми відповідно до Критеріїв та документи, що підтверджують наведену в них інформацію;
- рецензії та відгуки роботодавців (за наявності).

Відомості про самооцінювання освітньо-наукової програми готує науково-педагогічний або науковий працівник - гарант освітньо-наукової програми, визначений за наказом ректора Університету відповідальним за реалізацію цієї освітньо-наукової програми. За відсутності відповідного наказу

гарантом освітньої наукової програми вважається керівник відповідної проєктної групи, призначений Університетом відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

1.16. У межах однієї спеціальності на одному рівні вищої освіти може здійснюватись одночасна акредитація двох або більше освітніх програм.

1.17. Для забезпечення відкритості та прозорості акредитаційного процесу на офіційному вебсайті Університету оприлюднюються:

- відомості про самооцінювання освітньо-наукової програми, що розміщуються не пізніше ніж за 5 робочих днів із дня подання до Національного агентства матеріалів на акредитацію;

- рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньо-наукової програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи, що оприлюднюються впродовж 10 робочих днів після прийняття рішення Національним агентством;

1.18. Університет зобов'язаний сприяти проведенню акредитації та діяти добросовісно у відносинах із Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами.

1.19. Після отримання сертифікату про акредитацію, або рішення Національного агентства про відкладену акредитацію, Університет протягом двох тижнів має повідомити про це науково-організаційний і фінансово-економічний відділ апарату Президії НАПН та подати документи, що підтверджують наявність акредитації освітньо-наукової програми.

1.20. Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється за акредитованими освітньо-науковими програмами.

1.21. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури Університету здійснює вчена рада.

Вчена рада зобов'язана не менш як один раз на рік розглядати питання щодо підготовки здобувачів, зокрема:

- розглядати та затверджувати необхідні нормативно-правові акти та інші документи, що забезпечують підготовку на освітньо-науковому та науковому рівнях вищої освіти, зокрема, Положення про організацію освітнього процесу, Правила прийому, Положення про приймальну комісію, Положення про академічну доброчесність, освітньо-наукові програми, навчальні плани за кожною спеціалізацією, а також форми індивідуальних навчальних планів, індивідуальних планів наукової роботи, відомостей складання іспитів, а також документи, що забезпечують проведення вступних випробувань для здобуття ступеня доктора філософії тощо, з урахуванням нормативних актів Міністерства освіти і науки України;

- ухвалювати рішення про відкриття докторантури (за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій спеціальності, та ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з відповідної спеціальності);

- ухвалювати рішення про зарахування та відрахування здобувачів, а також їх щорічну атестацію та переведення на наступний рік навчання;

- затверджувати теми дисертацій здобувачів;
- розглядати і приймати рішення щодо діяльності наукових керівників та консультантів, а саме: затверджувати наукових керівників та консультантів; переглядати їх склад та усувати від наукового керівництва або наукового консультування осіб, які не забезпечують своєчасної і якісної підготовки докторантів або аспірантів; призначати двох наукових керівників аспірантам з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними;
- приймати рішення про визнання набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін, обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури;
- ухвалювати рішення про визнання дипломів, виданих іноземними закладами вищої освіти;
- розглядати і затверджувати форму договору про надання освітніх послуг здобувачам, підготовка яких здійснюється за державним або за кошти юридичних та фізичних осіб;
- ухвалювати інші рішення, пов'язані із забезпеченням якісної підготовки в аспірантурі і докторантурі.

1.22. Для врегулювання відносин між Університетом та здобувачами, підготовка яких здійснюється за державним замовленням та за кошти юридичних та фізичних осіб укладається договір.

Договір розробляється Університетом відповідно до Типового договору, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типової форми договору про навчання у закладі вищої освіти» та затверджується вченою радою.

1.23. Вступ до аспірантури та докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому Університету, що розробляються відповідно до законодавства, цього Положення та з урахуванням Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затвердженого щорічним наказом МОН України.

Підставою для оголошення прийому для здобуття вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є ліцензія Міністерства освіти і науки України та затвержені вченою радою Правила прийому до Університету.

Ліцензований обсяг при зарахуванні для здобуття вищої освіти для кожного ступеня та спеціальності обліковується за календарний рік.

Правила прийому до Університету затверджуються вченою радою у строки, визначені Міністерством освіти і науки України в Умовах прийому на навчання для здобуття вищої освіти на відповідний рік, та оприлюднюються державною мовою, зокрема розміщуються на вебсайті установи НАПН України і вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО).

Правила прийому діють протягом відповідного календарного року і визначають, зокрема:

- перелік акредитованих та неакредитованих освітніх програм (акредитація освітніх програм підтверджується сертифікатами про акредитацію

відповідних спеціальностей та напрямів підготовки), а також конкурсних пропозицій, за якими здійснюється прийом за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань;

- порядок проведення конкурсного відбору та строки зарахування вступників;

- перелік конкурсних предметів, з яких проводяться вступні випробування;

- порядок роботи приймальної комісії (дні тижня та години);

- порядок і строки подання документів для вступу до аспірантури та докторантури;

- зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури та докторантури за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань;

- спосіб та місце оприлюднення їх результатів;

- наявність/відсутність можливостей для навчання осіб з особливими потребами.

Правила прийому повинні визначати порядок та умови зберігання робіт вступників. Роботи вступників, виконані ними на вступних іспитах, творчих конкурсах, фахових випробуваннях, співбесідах, які не прийняті на навчання, зберігаються не менше одного року, потім знищуються, про що складається акт.

1.24. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі незалежно від форми навчання становить чотири роки, підготовки доктора наук у докторантурі – два роки.

1.25. Підготовка в аспірантурі чи докторантурі передбачає виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової або наукової програми Університету за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури та наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

1.26. Здобувачі проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації.

Індивідуальний план наукової роботи та тема дисертації погоджується здобувачем з його науковим керівником (консультантом) та затверджується вченою радою протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету.

У разі потреби тема дисертації здобувача може бути уточнена на у новій редакції затверджена вченою радою Університету після обговорення кафедрою.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності виконання запланованої наукової роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою рішення про відрахування здобувача з Університету.

Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним, регіональним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

II. Права та обов'язки аспірантів і докторантів

2.1. Права і обов'язки здобувачів визначено законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність». З метою належного проведення наукових досліджень здобувачі мають право, зокрема на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Університеті, в установах НАПН, бібліотеках і державних архівах України;
- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта), для аспірантів – на чіткій розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення вченою радою двох керівників;
- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;
- академічну мобільність, наукове стажування;
- академічну та соціальну відпустку;
- трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

2.2. Здобувачі Університету зобов'язані:

- дотримуватися вимог законодавства, принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії), встановлених Університетом;
- виконувати індивідуальний навчальний план, індивідуальний план наукової роботи та систематично звітувати про хід їх виконання на засіданні кафедри;
- виконувати індивідуальний план наукової роботи, глибоко оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний культурний рівень;
- опанувати методологію проведення наукових досліджень;
- дотримуватися статуту і правил внутрішнього розпорядку Університету;

– подати до разової спеціалізованої вченої ради з присудження ступеня доктора філософії наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів), у спеціалізованій вченій раді з присудження ступеня доктора наук дисертацію, (наукову доповідь) для докторантів.

2.3. Покладення Університетом на здобувача обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

2.4. Здобувачі мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень, стипендій і премій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також

заснованих Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

2.5. У разі дострокового захисту дисертації здобувачі відраховується з аспірантури або докторантури з дати набрання чинності наказом Університету про видачу диплома доктора філософії або після набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук та видачу диплома доктора наук відповідно до законодавства з отриманням одноразової виплати в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті Університету на відповідний рік підготовки.

III. Порядок та умови вступу до аспірантури

3.1. Основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура.

3.2. Вступ до аспірантури та докторантури Університету здійснюється відповідно до цього положення, Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затвердженого МОН України та Правил прийому до Університету, затверджених вченою радою Університету.

Наведення у правилах прийому переліку акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм є обов'язковими.

Прийом на навчання іноземців та осіб без громадянства проводиться лише на акредитовані освітньо-наукові програми.

До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста). До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури, повинен включати:

- заяву вступника;
- копію диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації) (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном – копію диплома);
- у разі потреби документ про визнання особи органами медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю.

У Правилах прийому до Університету визначено додатковий перелік документів, обов'язкових для допуску до вступних випробувань.

Особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. Зарахування такого вступника здійснюється в разі успішного складення ним вступних випробувань та прийняття вченою радою Університету рішення про визнання його диплома.

3.3. Вступні випробування до аспірантури Університету складаються з:

– вступного іспиту із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності);

– вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

– презентації дослідницьких пропозицій.

Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи.

Вага бала з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в Правилах прийому до Університету.

Згідно з Правилами прийому до Університету особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), призначаються додаткові вступні випробування.

Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні для вступу протягом одного календарного року.

3.4. Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями, склад яких формується та затверджується наказом ректора Університету.

3.5. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до Університету.

Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури затверджується наказом ректора Університету, який оприлюднюється в установленому порядку. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

3.6. Аспіранту протягом місяця з дати наказу про зарахуванням відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників Університету з науковим ступенем та відповідної наукової кваліфікації.

Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукового дослідження аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед вченою радою Університету за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультавання), як правило, не більше п'яти здобувачів

наукових ступенів, у тому числі не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора наук.

Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії, може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями, як правило, не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених Університетом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження - для наукових працівників).

У разі необхідності рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники та водночас визначено відповідний розподіл годин навчального навантаження та обов'язки між ними, або змінено наукового керівника.

3.7. З метою забезпечення ефективної підготовки здобувача вчена рада Університету змінює наукового керівника, зокрема у разі:

припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;

неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;

невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 3.6. цього Порядку;

відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;

прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;

притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;

спільного бажання наукового керівника і здобувача;

в інших випадках, передбачених законодавством.

IV. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі

4.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою для кожної спеціальності.

Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та подати до спеціалізованої вченої ради свої наукові досягнення у вигляді дисертації.

4.2. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури складаються з освітньої та наукової складових.

Освітня складова освітньо-наукової програми спрямована на досягнення 8 рівня Національної рамки кваліфікацій та повинна містити інформацію про перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС (30-60 кредитів ЄКТС), їх послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

Індивідуальний навчальний план аспіранта повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Засвоєння аспірантами освітніх компонентів може відбуватися на базі Університету, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Університету.

Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення рішення Університету про відрахування аспіранта.

Наукова складова освітньо-наукової програми є її невід'ємною частиною, що реалізується у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта та передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до вимог згідно із законодавством.

Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи.

Протягом строку навчання аспірант повинен виконати освітню і наукову складові освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, опублікувати

наукові публікації за темою дисертації, підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

4.3. Університет може прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в іншому закладі компетентностей, здобутих результатів навчання, кредитів ЄКТС, передбачених освітньо-науковою програмою та визначити академічну різницю (у разі потреби).

4.4. Стан підготовки дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

- отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;

- звертається до кафедри, де виконувалась відповідна освітньо-наукова програма з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, довідка про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника (керівників).

4.5. З метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви проводиться публічна презентація здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри, де виконувалась відповідна освітньо-наукова програма та здійснювалась підготовка здобувача. Результати обговорення та проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується головою на засіданні кафедри. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач може повторно звернутися до кафедри не пізніше ніж протягом шести місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою з письмовою заявою про отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в Університеті для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми у разі відрахування.

4.6. За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач звертається до вченої ради Університету з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання зазначеного висновку.

Утворення разової спеціалізованої вченої ради Університету та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.

4.7. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.

4.8. Особа, яка була відрахована з Університету у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації може вступити до закладу повторно.

Особа, яка раніше проходила підготовку в аспірантурі за державним замовленням, може повторно вступити до Університету для підготовки в аспірантурі за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

Здобувачі, які були відраховані із закладу до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, можуть бути поновлені на навчання у цьому закладі в межах ліцензованого обсягу.

4.9. Переведення аспірантів або докторантів до іншої установи, які навчаються за державним замовленням, здійснює Президія НАПН України на підставі відповідного клопотання Університету. Переведення аспірантів або докторантів на іншу форму навчання здійснюється ректором Університету.

4.10. Аспіранти можуть бути переведені до іншого закладу, або інших установ НАПН у тому числі якщо заклад не має акредитованої освітньо-наукової програми із спеціальності здобувача, або в межах Університету:

- на навчання за державним замовленням, якщо вони навчаються за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;
- на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, якщо вони навчаються за державним замовленням;
- на підготовку за акредитованою освітньо-науковою програмою з іншої спеціальності, що є реалізацією їх права обирати види, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей.

Аспіранти, підготовка яких здійснювалася за рахунок коштів державного бюджету, у разі переведення до іншого закладу або наукової установи НАПН користуються пріоритетним правом на місця державного замовлення за умови наявності вакантних місць.

У разі відсутності таких місць аспіранти за їх згодою можуть бути переведені на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Переведення аспірантів здійснюється в межах ліцензованого обсягу закладу.

На першому році навчання переведення аспірантів забороняється.

4.11. Якщо Університет не отримав сертифіката про акредитацію освітньо-наукової програми або закінчився строк дії сертифіката про

акредитацію такої програми, переведення здобувачів до іншого закладу, в якому відповідна освітньо-наукова програма акредитована, здійснюється відповідно до законодавства.

V. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою

5.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Університеті без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

Підготовка таких осіб здійснюється за кошти Університету і триває чотири роки.

5.2. Особа подає до Університету заяву про підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою).

Якщо диплом особи, що є еквівалентним диплому магістра, виданий іноземним закладом вищої освіти, подання зазначеної заяви можливе після визнання її диплома відповідно до законодавства.

5.3. Після зарахування Університетом особи на підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник (два наукових керівники) з числа наукових або науково-педагогічних працівників Університету з науковим ступенем згідно з вимогами пункту 3.6. цього Порядку. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

5.4. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає виконання відповідної освітньо-наукової програми Університету згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою та публічний захист дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення вченою радою Університету рішення про відрахування здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою з Університету.

5.5. У разі звільнення з роботи особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Університеті та має змогу:

– продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови прийняття відповідного рішення Університету) із зарахуванням їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою;

– вступити до аспірантури Університету для здобуття відповідного ступеня за очною (або заочною формою навчання) і зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

5.6. Стан підготовки дисертації здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та атестація здобувача здійснюються відповідно до пунктів 4.5-4.6. цього Порядку.

5.7. За умови успішного виконання здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою відповідної освітньо-наукової програми та за результатами публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді, разовою спеціалізованою вченою радою Університету присуджується ступінь доктора філософії.

5.8. Підготовка здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

VI. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук у докторантурі

6.1. З метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення його результатів та/або для підготовки публікацій до захисту для здобуття ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури Університету.

Університет здійснює підготовку здобувачів наукового ступеня доктора наук у докторантурі без отримання ліцензії.

Протягом строку перебування в докторантурі докторант повинен подати до постійно діючої спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук Університету результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації (наукової доповіді).

Здобувач ступеня доктора наук у дисертації (науковій доповіді) повинен представити узагальнення проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення.

Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

6.2. Докторантура з відповідної спеціальності відкривається за рішенням вченої ради Університету, що затверджується наказом ректора, за умов наявності трьох штатних працівників – докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій спеціальності, та ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з відповідної спеціальності.

Кваліфікація особи, що відповідає спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

- наявність у особи документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі знань (науки) та/або спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (спеціальністю);

- наукових публікацій з відповідної наукової спеціальності, серед яких не менше трьох публікацій за останні п'ять років, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. До однієї публікації, проіндексованої у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, прирівнюється дві публікації за останні три роки у виданнях, що включені до категорії "Б" Переліку наукових фахових видань України, або одна одноосібна монографія (дві колективні монографії) з наявністю трьох рецензентів і рекомендацією вченої ради закладу, виданих за останні п'ять років;

- участь у:

- підготовці наукових кадрів, що підтверджується виданим здобувачеві документом про присудження відповідного наукового ступеня;

- атестації наукових кадрів як опонента (офіційного опонента) або члена відповідної спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради), або члена експертної ради з питань атестації наукових кадрів.

Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного замовлення.

6.3. Прийом до докторантури або надання творчої відпустки здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

До докторантури приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії або кандидата наук, наукові здобутки та опубліковані праці з обраною спеціальністю (зокрема публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, наукової доповіді.

Підготовка в докторантурі здійснюється за науковими спеціальностями за галузями науки відповідно до переліку, затвердженого МОН. Дисертація (наукова доповідь) повинна відповідати паспорту наукової спеціальності.

Особа, яка здобуває науковий ступінь доктора наук, вступає до Університету для підготовки в докторантурі з метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки наукових публікацій до захисту.

Для підготовки в докторантурі Університету вступають особи, які мають ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук), наукові досягнення, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації (наукової доповіді), та не менше половини наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді) від кількості, визначеної МОН, що відповідають вимогам, встановленим МОН, у наукових періодичних виданнях за відповідним напрямом досліджень.

6.4. Для вступу до докторантури вступник не менше ніж за два місяці до вступу подає на кафедру Університету розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або відомості про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведених досліджень до захисту. Протягом місяця з дня надходження документів від усіх вступників кафедра заслуховує їх наукові доповіді і шляхом голосування визначає можливість зарахування кожного вступника до докторантури та подає висновки на розгляд вченої ради.

Перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури визначається в Правилах прийому до Університету. Перелік повинен включати, зокрема:

- письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук, який є штатним науково-педагогічним або науковим працівником відповідної наукової установи, із згодою бути науковим консультантом в разі його вступу до докторантури;

- копію диплома доктора філософії або кандидата наук.

У Правилах прийому до Університету може бути визначено додатковий перелік документів, необхідних для вступу до докторантури.

Документи вступника передаються для розгляду до відповідної кафедри, яка протягом місяця з дати реєстрації заяви розглядає подані вступником документи, заслуховує його наукову доповідь та за результатами обговорення визначає шляхом голосування можливість зарахування вступника до Університету для підготовки в докторантурі та подає висновок на розгляд вченої ради. У разі позитивного висновку кафедра надає пропозицію щодо призначення наукового консультанта з числа науково-педагогічних або наукових працівників, які мають трудові відносини із відповідним закладом, науковий ступінь доктора наук та необхідну наукову кваліфікацію, яка підтверджується відповідно до пункту 6.2. цього Положення.

Якщо вступник є іноземцем, Університет проводить процедуру визнання наукового ступеня, здобутого ним в його або іншій державі, протягом двох місяців після зарахування до цього закладу для підготовки в докторантурі.

6.5. Вчена рада в місячний строк розглядає висновки кафедри щодо кожного вступника і приймає рішення про його зарахування до докторантури та відповідно до наданої характеристики наукової діяльності вступника призначає докторанту наукового консультанта. Рішення вченої ради затверджується і оформляється наказом ректора Університету.

На здійснення наукового консультування роботою над дисертацією одного докторанта науковому консультанту щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених Університетом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження - для наукових працівників).

6.6. Підготовка в докторантурі передбачає завершення здобувачем власного оригінального наукового дослідження, узагальнення якого наводяться в дисертації (науковій доповіді) з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми,

мають загальнонаціональне або світове значення та оприлюднюються в наукових публікаціях відповідно до вимог, визначених МОН.

6.7. Підготовка в докторантурі за умови виконання індивідуального плану наукової роботи завершується наданням висновку наукового консультанта (кафедри).

Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (наукової доповіді) та атестація докторанта спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук Університету здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.

Особа, яка раніше проходила підготовку в докторантурі за державним замовленням, може повторно вступити до закладу для підготовки в докторантурі за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

VII. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту

7.1. Особа може здобувати науковий ступінь доктора наук шляхом самостійної підготовки своїх наукових досягнень до захисту. Така особа має право на творчу відпустку відповідно до законодавства з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю.

У разі самостійної підготовки наукових досягнень до захисту науковий консультант не призначається.

7.2. Здобувач, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації (наукової доповіді), повинен:

- мати ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук);
- представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень відповідно до паспорта наукової спеціальності з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;
- мати наукові публікації за темою дисертації (наукової доповіді), зокрема статті у наукових періодичних виданнях із напрямку, з якого підготовлено дисертацію (наукову доповідь), відповідно до вимог, визначених МОН.

Затвердження теми дисертації, отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (наукової доповіді) та атестація здобувача, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту, спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук Університету здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.